

Observation av ”fäbodkultur” hos svartmyror.

Av Bengt-Erik Bengtsson

Den 16 augusti 2010 gjorde jag nedanstående observation utanför min bostad på Rodergatan 74-84 i Trosa. På framsidan begränsas tomterna till samtliga radhus, i en länga om 6 st hus, av en häck bestående av häckoxbär. I nyklippt tillstånd är denna ca 110-120 cm hög i området. Högst upp i buskarna upptäcktes på en sträcka av ca 20 meter enstaka (ca 20 st) ”bon” bestående av ljusgrå jordpartiklar och i några fall av inbyggt växtmaterial (endast mindre bon i det senare fallet). De största bona var ca 10-15 cm långa och ca 2.5-4 cm i diameter och omslöt ett grenskott och dess översta delar (se foto). Inuti boet fanns enstaka arbetare av svarta myror. Ett 10-tal exemplar insamlades och spritkonserverats för artbestämning. I varje bo ingick skottets översta delar och mindre kolonier av unga, vinglösa bladlöss. Det fanns inget som antydde att annan aktivitet än att utnyttja bladlössens sockerproduktion och enstaka myror rörde sig ner och upp utefter de lägre stamdelarna under bona. Det fanns således inga andra stadier än vuxna arbetare i bona.

Om man gör en koppling till mänskliga paralleller så associerade jag till hållande av boskap på fäbod. Fenomenet påminner om de konstruktioner man kan se termiter göra på trädstammar och andra hårda ytor, men i det här fallet är konstruktionen inte kontinuerlig ända ned till markplanet. Min första reflexion var att hög temperatur utlöst beteendet (vi hade haft några varma dagar med nära 30 grader och nära ”tropiska nätter”). En annan reflexion jag gjorde var att en för Sverige eller regionen ny myrart kan ha följt med inköpta trädgårdsväxter.

I mitt bryderi och eftersom jag aldrig sett något liknande förut så kontaktade jag Lars-Åke Janzon på Riksmuseet som inte själv stött på fenomenet, men erinrade sig att någon hört av sig till honom om någon liknande observation för något eller några år sedan men hade inte följt upp saken vidare. Självtog jag kontakt med Per Douwes i Lund som konstaterade att det var verkligen handlade om vår vanliga

”svarta trädgårdsmyra”, *Lasius niger*. Beteendet är inte dokumenterat tidigare och jag har förgäves sökt efter liknande konstruktioner på samma plats och andra lokaler denna sommar, men inte hittat någonting. Vore kul att höra om någon annan gjort liknande observationer.

